TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

Hoàn thiện khung pháp lý để nâng chuẩn xếp hạng tín nhiệm trên thị trường vốn

06:14 03/08/2026

Khi xếp hạng tín nhiệm trở thành yêu cầu bắt buộc đối với nhiều đợt phát hành trái phiếu doanh nghiệp, việc sửa đổi Nghị định 88/2014/NĐ-CP được kỳ vọng sẽ nâng cao chất lượng dịch vụ, tăng tính độc lập của kết quả đánh giá và củng cố niềm tin của nhà đầu tư đối với thị trường vốn.

Việc xếp hạng tín nhiệm (XHTN) ngày càng đóng vai trò quan trọng trong hoạt động huy động vốn của doanh nghiệp, đặc biệt sau khi quy định bắt buộc áp dụng đối với nhiều loại hình phát hành trái phiếu có hiệu lực từ đầu năm 2026. Trong bối cảnh đó, dự thảo Nghị định thay thế Nghị định số 88/2014/NĐ-CP đang được kỳ vọng tạo ra bước chuyển về chất lượng hoạt động XHTN thông qua việc nâng chuẩn điều kiện kinh doanh, tăng cường kiểm soát xung đột lợi ích và hoàn thiện cơ chế giám sát.

Siết tiêu chuẩn để tăng độ tin cậy của kết quả xếp hạng

Theo Bộ Tài chính, sau hơn một thập kỷ triển khai Nghị định 88/2014/NĐ-CP, thị trường XHTN tại Việt Nam đã từng bước hình thành với 5 doanh nghiệp được cấp phép hoạt động. Kết quả xếp hạng ngày càng được sử dụng nhiều hơn trong các đợt phát hành trái phiếu doanh nghiệp, đặc biệt khi giá trị phát hành có sử dụng dịch vụ XHTN trong năm 2025 đạt khoảng 10,2 nghìn tỷ đồng, tăng hơn ba lần so với năm trước.

Hoạt động xếp hạng tín nhiệm ngày càng giữ vai trò quan trọng trên thị trường trái phiếu doanh nghiệp, đòi hỏi khung pháp lý chặt chẽ nhằm bảo đảm tính độc lập, minh bạch và nâng cao niềm tin của nhà đầu tư.

Từ ngày 1/1/2026, theo Luật Chứng khoán sửa đổi và Nghị định số 245/2025/NĐ-CP, nhiều đợt phát hành trái phiếu doanh nghiệp ra công chúng và phát hành riêng lẻ cho nhà đầu tư cá nhân bắt buộc phải có kết quả XHTN. Điều này khiến chất lượng của hoạt động đánh giá tín nhiệm trở thành yếu tố có ảnh hưởng trực tiếp đến quyết định của nhà đầu tư và sự minh bạch của thị trường.

Vì vậy, dự thảo nghị định mới tập trung vào việc tăng cường tính độc lập của doanh nghiệp XHTN. Nhiều quy định nhằm phòng ngừa xung đột lợi ích được bổ sung, như tách biệt chuyên viên phân tích khỏi quá trình đàm phán phí dịch vụ, quy định rõ các trường hợp sở hữu chéo bị cấm, đồng thời yêu cầu doanh nghiệp rà soát xung đột lợi ích trước khi thực hiện xếp hạng.

Ngoài ra, doanh nghiệp XHTN phải tăng cường kiểm soát tuân thủ nội bộ, công khai các trường hợp điều chỉnh hoặc thu hồi kết quả xếp hạng khi phát hiện sai sót, qua đó nâng cao trách nhiệm giải trình và tính minh bạch trong hoạt động.

Nâng điều kiện gia nhập thị trường, tăng cường giám sát

Một trong những nội dung đáng chú ý của dự thảo là đề xuất nâng mức vốn điều lệ tối thiểu của doanh nghiệp XHTN từ 15 tỷ đồng lên 25 tỷ đồng.

Theo Bộ Tài chính, quy định này không ảnh hưởng đến các doanh nghiệp đang hoạt động, bởi cả 5 doanh nghiệp được cấp phép hiện nay đều có vốn điều lệ từ hơn 26 tỷ đồng đến gần 195 tỷ đồng. Mục tiêu chủ yếu là bảo đảm các doanh nghiệp mới tham gia thị trường có đủ nguồn lực đầu tư cho công nghệ, cơ sở dữ liệu và đội ngũ chuyên gia.

Theo kinh nghiệm quốc tế, nhiều quốc gia như Nhật Bản và Hàn Quốc chỉ có từ hai đến ba tổ chức XHTN trong nước nhưng vẫn đáp ứng hiệu quả nhu cầu của thị trường nhờ năng lực chuyên môn và uy tín cao.

Bên cạnh điều kiện về vốn, dự thảo cũng bổ sung nhiều yêu cầu mới về quản trị và giám sát. Doanh nghiệp XHTN sẽ được kiểm tra định kỳ hai năm một lần, phải thực hiện chế độ báo cáo định kỳ sáu tháng và hằng năm, đồng thời báo cáo tài chính phải được kiểm toán theo quy định của pháp luật về chứng khoán.

Ngoài ra, doanh nghiệp phải bảo đảm tối thiểu 5 chuyên viên phân tích và 5 thành viên Hội đồng xếp hạng tín nhiệm đáp ứng đầy đủ tiêu chuẩn chuyên môn.

Các chuyên gia đánh giá, việc đồng thời nâng chuẩn điều kiện hoạt động, tăng cường giám sát và siết chặt các quy định về độc lập nghề nghiệp sẽ góp phần nâng cao chất lượng dịch vụ XHTN, tạo nền tảng cho sự phát triển minh bạch và bền vững của thị trường trái phiếu doanh nghiệp cũng như thị trường vốn Việt Nam trong giai đoạn tới.

Minh Thành *(t/h)*